

Live aboard op de Oosterschelde

Rustig duiken in de Oosterschelde? Weg van het massale te water gaan tijdens de kentering? Duiken op plaatsen waar anderen niet komen? Dat is bijna onmogelijk in de populaire Zeeuwse wateren. Voor duikers is de drukte een bekend fenomeen. Je moet inventief zijn: door de week een dag vrij nemen, buiten de kentering het water opzoeken of in het allerergste geval, midden in de nacht duiken... Een goed en leuk alternatief is een live aboard met de Rijnland III.

Tekst en foto's: Karin Brussaard

Het is zo'n weekend waarvan je van tevoren al weet dat alle leuke duiklocaties overvol zijn. Lekker rustig genieten van het onderwaterleven zit er echt niet in. Wij ontlopen deze drukte en stappen op vrijdagavond aan boord van de Rijnland III. Een beetje onwennig klimmen we in de haven van Bergsediepsluis aan boord. Eigenaren, Frits en Joke de Vries, staan al klaar om onze bagage aan te pakken. Later dit weekend zal blijken dat de service van Frits en Joke werkelijk overweldigend is. Onze duikspullen worden op het dek vastgezet en de overige bagage gaat in het ruim. We komen binnen via de stuurhut, het domein van Frits. De stuurhut is van alle moderne apparatuur, zoals radar, fishfinder en GPS, voorzien. We krijgen een kop koffie en gaan met een trap naar beneden waar de keuken en de slaappleaatsen zijn. Het ruim is eenvoudig, maar gezellig ingericht. In de keuken staat een eettafel met plaats voor tien personen. De slaappleaatsen bevinden zich direct achter de keuken. Het schip is niet groot genoeg om er afzonderlijke hutten in te bouwen. Alle passagiers slapen in één ruimte. Op de grond van het ruim staan enkele bedden en er liggen matrassen waarop kan worden

geslapen. Achter de slaappleaatsen is een eenvoudige badkamer.

Vakanties

Na jaren beroepsmatig varen, besloot Frits aan de wal te gaan werken. Maar het water bleef trekken en hij begon de vaart te missen. Het echtpaar besloot toen om het vrachtschip, de Rijnland III, te kopen. Inspectie van de schroef en het verwijderen van rommel bleek vanaf de wal een lastig karwei. In 1982 besloot het echtpaar om een duikuitrusting te kopen en zelf het onderhoud te plegen. Met boeken uit de bibliotheek dachten ze er wel te komen, maar al snel realiseerden ze zich dat er toch wel wat risico's aan het duiken zaten. Er bleek meer voor nodig dan een paar boeken lezen en wat met een fles op je rug rommelen. Nu, 24 jaar later, zijn beiden 2^e-instructeur en is duiken, naast het varen uiteraard, hun lust en hun leven. Al snel werden de vakanties op beide passies afgestemd en begaf de Rijnland III zich naar de Grevelingen om daar te varen en te duiken. Vrienden en kennissen volgden en ook de leden van hun duikvereniging wisten de Rijnland III te vinden. Er werden weekendjes georganiseerd waarbij iedereen na afloop wat geld in de huishoudpot stopte

voor de onkosten die werden gemaakt. Later werd een minimale bijdrage gevraagd. Toen Frits in 2000 met de VUT ging werd de VOF opgericht en zijn de duiktrips met de Rijnland III steeds verder uitgebouwd.

Gezelligheid

Na de koffie varen we de haven uit op weg naar Strijenham. Professioneel brengt Frits de Rijnland III in de juiste positie terwijl Joke het anker op zijn teken laat vallen. De diehards maken een nachtduik en spelen minutenlang met sepiola's die in op de lichtstralen van de lampen afkomen. Na de duik helpt Frits de duikers aan boord. Joke zorgt intussen dat de warme chocolademelk, met een scheutje rum en slagroom klaar staat. Duidelijk is dat gezelligheid voor het schippersechtpaar voorop staat; zij genieten net zoveel als wij. We overnachten op de ankerplaats om de volgende dag de route voort te kunnen zetten. Een unieke duiklocatie is de Fritsberg. Frits manoeuvreert het schip behendig naar een plek nabij duiklocatie 'de vuilnisbelt'. Gespannen kijkt hij op de dieptemeter. Ik verbaas me over het feit dat hij hier wil duiken want de dieptes die ik op het apparaat zie, overtreffen de twintig

meter. Totdat er ineens een piek in het scherm verschijnt en aangeeft dat het hier nog maar twee meter diep is om vervolgens weer naar twintig meter te dalen. Frits legt me later uit dat hij deze locatie toevallig ontdekte. Hij was aan het varen en zag hetzelfde als wat ik zojuist had gezien. Daarna ankerde hij het schip en dook het water in om de berg te bekijken. Logischerwijs gaven de toenmalige passagiers de berg een naam: Fritsberg. Duikers vinden er een veelvoud aan kleuren en veel leven: grote noordzeekrabben en kreeften, lipvissen, sponzen en anemonen. Het meest opvallende is de massaspons van ruim twintig vierkante meter, uniek in de Oosterschelde! Alle duiken nabij de Fritsberg onderscheiden zich van de kantduiken in de Oosterschelde. De stroming is er harder dan bij de meeste kantduikstekken. We duiken namelijk midden op de Oosterschelde en genieten niet de beschutting van dijken of havens. Dit vraagt toch wel enige stromingsduikervaring. De duiken die je hier maakt zouden een goede voorbereiding kunnen zijn op duiken in de Noordzee. Tweede verschil is het leven en het substraat; dat is totaal anders dan langs de dijken. De Boomkil is eveneens een interessante duikstek die we met de Rijnland III aandoen. We ankeren midden op de Oosterschelde; op een zandplaat. Naast het schip is het niet dieper dan twee meter; een rare belevenis omdat we overal om ons heen water zien. Na twintig meter snorkelen, arriveren we bij een rand met een kleine afgrond. Al afdalend zwemmen we tussen enorme veenblokken. Ze zijn werkelijk overweldigend, zo groot. Helaas is het zicht slecht waardoor we ons nauwelijks kunnen oriënteren. Het is vrijwel onmogelijk om van het leven rondom deze veenblokken te genieten. Het zicht is dermate beperkt dat mijn buddy en ik klem komen te zitten tussen twee veenblokken. Onze gezichtsuitdrukking spreekt boekdelen: 'Ga eens opzij, joh.' Vervolgens barsten we in lachen uit omdat dan pas de situatie tot ons doordringt: we zitten beiden klem. Na het duiken staan zowel Frits als Joke wederom direct klaar om de duikers uit het water te helpen.

Service

De duiken worden in overleg met de gasten gepland. Ook met het eten wordt rekening met de wensen van de gasten gehouden. Als ik na afloop van het weekend vertel dat ik het gevoel heb dat ik op een live aboard op de Oosterschelde zit, reageert het echtpaar bescheiden. Duiken met de Rijnland III is een bijzondere ervaring vanwege het duiken in kleine groepjes op unieke locaties. Het schip kent geen overdadige luxe en er is weinig privacy, maar dit wordt volledig gecompenseerd door de service van Frits en Joke. Ze doen er werkelijk alles aan om het de passagiers naar de zin te maken. Ze genieten wanneer wij na een duik enthousiast boven komen en zijn net zo teleurgesteld als het zicht tegenvalt. Helaas is het zicht het enige dat Joke en Frits de Vries niet in de hand hebben.

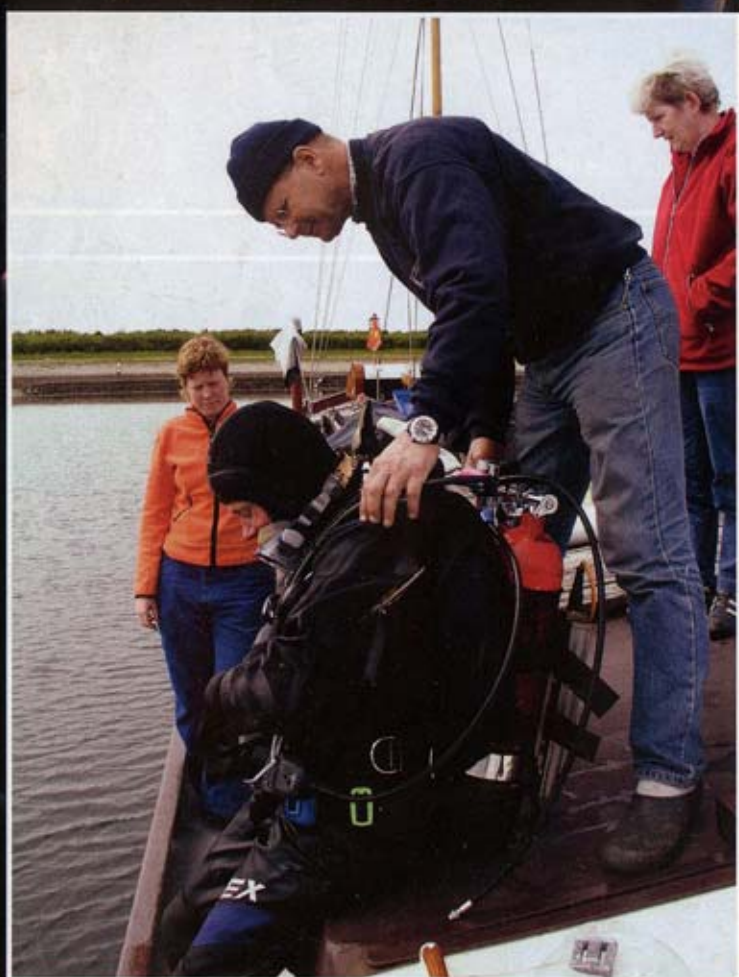
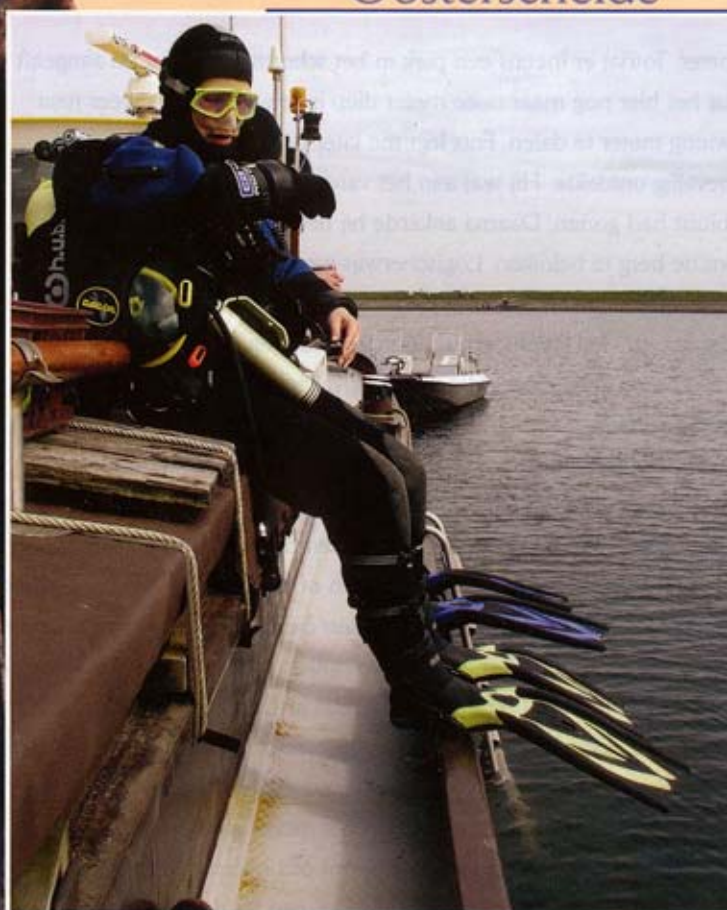
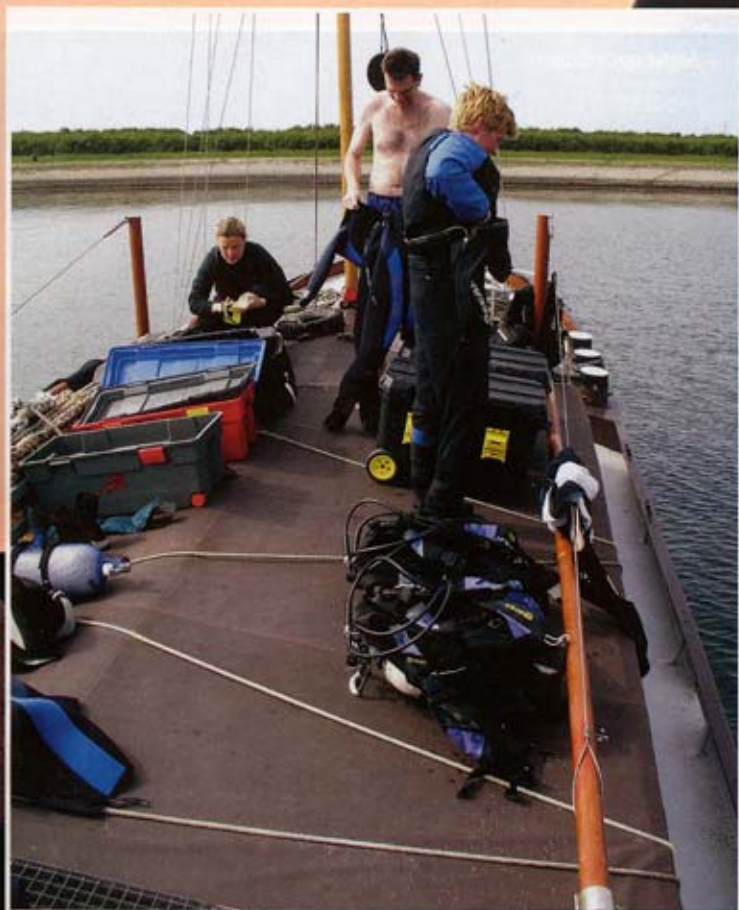
Sepia-opstellingen.

Bot op de zandbodem van de Bergse Diepsluis.

Zeepaardje.

Duiklocaties

Het gebied waar met de Rijnland III gedoken wordt, ligt ten oosten van de lijn Yerseke-Gorishoek. Sommige duikplaatsen zijn uniek omdat ze door Frits en Joke de Vries per toeval zijn ontdekt. Het echtpaar heeft aan enkele van deze locaties eigen (unieke) benamingen gegeven, zoals de Fritsberg. Andere duikstekken zijn vernoemd naar een locatie op de zeekaart, bijvoorbeeld LG1 of Boomkil. De Rijnland III bezoekt tevens locaties waar algemeen bekende objecten liggen, zoals de ketel bij Yerseke of bij de Hooge Kraaijer. Bij slechte weersomstandigheden wordt uitgeweken naar duikplaatsen die duikers als kantduiken kennen, bijvoorbeeld de Bergse Diepsluis of het gemaal van Strijenham. In dat geval worden de duikers net iets verder van de kant afgezet, zodat ze toch nog op een unieke plek duiken. Er wordt in ieder geval getracht altijd een locatie te vinden waar geen andere duikers zijn. Omdat de meeste locaties waarop gedoken wordt uniek zijn en dus niet op de herleidingstabellen staan, hebben Frits en Joke hun eigen herleidingstabellen gemaakt. Het gebruik van deze tabellen in combinatie met jarenlange ervaring maakt dat de duikers op het juiste moment te water gaan.

Bijzondere waarnemingen

Tijdens het duiken met de Rijnland III worden regelmatig bijzondere waarnemingen gedaan. Zo vond bioloog Peter van Bragt tijdens een weekend in juni 2002 op de Boomkil en op de Fritsberg de zeldzame massaspons (foto), ook wel de paddestoelspons genaamd. De spons op de Fritsberg leek in eerste instantie een spons van vijf vierkante meter te zijn, maar na onderzoek bleek dat het om de grootste spons van Nederland ging met een oppervlakte van ruim twintig vierkante meter! De spons is een zuidelijke soort die algemeen in de Middellandse Zee voorkomt. Hij is bekend van de Bretonse en Normandische kust en wordt ook op enkele plaatsen in Zuid-Ierland en Zuid-Engeland gevonden. (Bron: Stichting Anemoon). Afgelopen zomer zagen Rob en Petra van Heumen tijdens een duik met de Rijnland III een kortsnuit zeepaardje. Boven aangekomen wilde niemand dit verhaal geloven, maar gelukkig hadden ze een digitale camera bij zich en konden ze hun waarneming bewijzen. Dit jaar hopen Frits en Joke hun eigen sepia-opstellingen te plaatsen, zodat de gasten tijdens de paartijd ook van dit schouwspel in alle rust kunnen genieten.

Specificaties

De Rijnland III is een vrachtschip (beurtmotor) uit 1911. De motor van het schip is een langzaamlopende veertig pk, twee cilinder blokdiesel, van de motorenfabriek 'De Industrie'. Het schip is 25 meter lang en vier meter 31 breed. Als bijboot ligt een speedboot, de zogenoemde Big Buster (voormalige politieboot), met een zestig pk buitenboordmotor paraat. De flessen worden gevuld met een tweehonderd liter Bauer compressor. Aan boord zijn een zuurstof- en EHBO-koffer aanwezig. Joke de Vries is een gediplomeerd EHBO-er met reanimatie. Zowel Frits als Joke zijn 2* instructeur en kunnen indien nodig ondersteuning bieden aan duikopleidingen. Foto's kunnen direct op de televisie worden bekeken. Zowel dvd-speler en videorecorder zijn aanwezig. De Rijnland III biedt plaats aan acht personen. Duiktrips duren in principe van vrijdag tot en met zondag. Er kan in overleg ook op doordeweekse dagen en/of avonden worden gedoken; dan is er plaats voor maximaal twaalf duikers. Het verblijf is op basis van volpension. Consumpties zijn aan boord te koop, maar mogen ook zelf worden meegebracht. Info: www.oosterscheldeduiken.nl ●